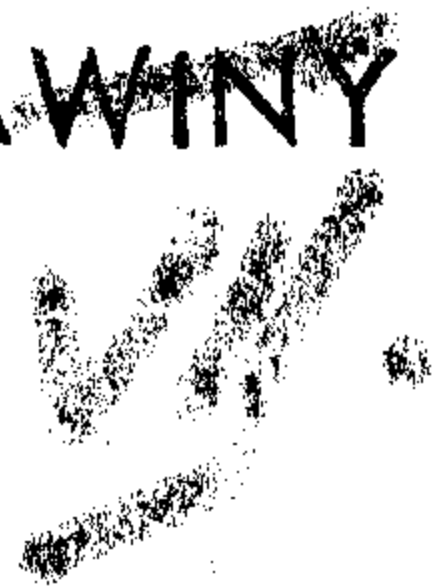

1985 / listopad / nr 7

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SKAWINY

Tylko do użytku organizacyjnego

Informator

WYDANIE OKOLICZNOŚCIOWE

z okazji 60-cio lecia

Szkolnictwa Zawodowego w Skawinie

Nr 7.

Skawina: listopad 1985 rok

MINISTER
OSWIATY
I WYCHOWANIA

PRZYJMAJE

ZESPOŁOWI SZKOL
ELEKTRYCZNO-MECHANICZNYCH
W SKAWINIE

Z OKAZII

200 ROCZNICY

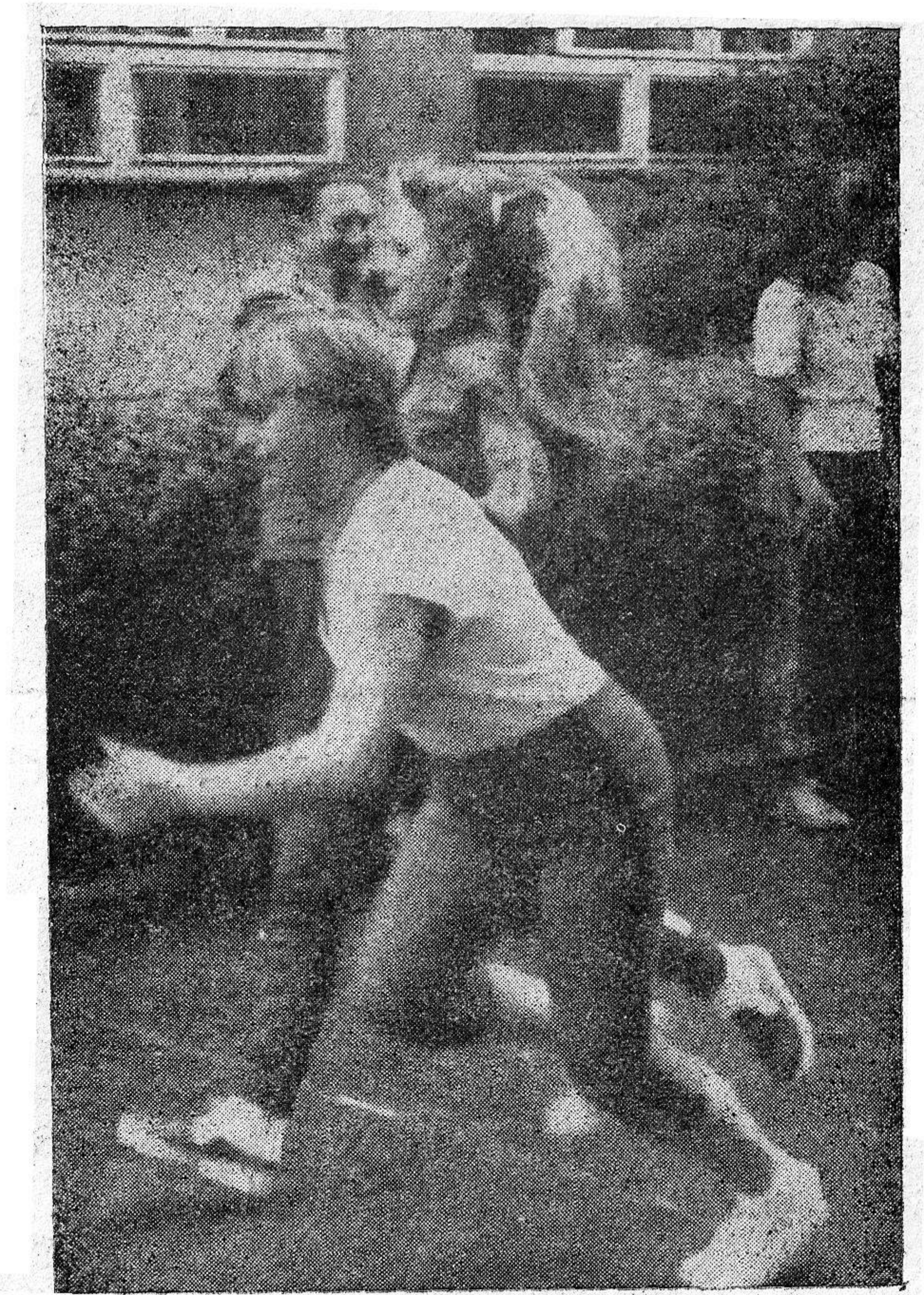
STWORZENIA

MINISTER

WARSZAWA, DNIA 20 MAJA 1980 R.

MEDAL KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ
PRZYJNANY ZESPOŁOWI W 1980 ROKU

DZIEŃ SPORTU W SZKOLE

PRACA W WARSZTATACH - HALA OBRÓBKI MECHANICZNEJ

HARCERZE

60 LAT SKAWIŃSKIEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ

1. Geneza szkoły i rozwój kierunków kształcenia

Z katalogów klasyfikacyjnych i księgi uczniów wynika, że w 1925 roku rozpoczęła działalność 3-klasowa Szkoła Doksztalająca Zawodowa dla Chłopców w Skawinie. Była ona przeznaczona dla młodzieży pobierającej praktyczną naukę zawodu u miejscowych mistrzów różnych zawodów. Przez szereg lat szkoła zmieniała swoją nazwę, zachowując ten sam charakter kształcenia. I tak już w następnym 1926 roku przyjmuje nazwę Szkoła Zawodowa Doksztalająca Męska, w 1927 r. - Szkoła Doksztalająca Przemysłowa, w 1929 r. Szkoła Zawodowa Doksztalająca Przemysłowa Męska. W latach 1934 - 39 funkcjonuje jako Szkoła Zawodowa Doksztalająca Koedukacyjna. W posiadanej bardzo skromnej dokumentacji z okresu okupacji nazwano ją krótko Szkoła Zawodowa. W roku szkolnym 1945/46 funkcjonuje Szkoła Zawodowa Doksztalająca, a w latach 1946 - 1951 Publiczna Średnia Szkoła Zawodowa.

W roku szkolnym 1949/50 w związku z otwarciem warsztatów krawieckich oprócz klas ogólnozawodowych rozpoczyna się kształcenie w zawodzie krawiec, a w roku szkolnym 1950/51 w zorganizowanych warsztatach mechanicznych zaczyna się kształcenie w zawodzie ślusarz maszynowy.

W latach 1951 - 55 szkoła nosi nazwę Zasadnicza Szkoła Metalowa, a od 1955 r. do dnia dzisiejszego Zasadnicza Szkoła Zawodowa. Już w roku 1951 w związku z początkami budownictwa przemysłowego i mieszkaniowego w Skawinie zaczęto kształcić w zawodzie ślusarz - budowlany. Z chwilą uruchomienia pierwszych elektrolizerów w Hucie Aluminium szkoła rozpoczęła kształcenie w zawodach elektromechanik urządzeń przemysłowych oraz hutnik aluminium. W trakcie budowy skawińskiej elektrowni w roku 1957 wprowadzono w szkole klasy w zawodzie elektroenergetyk oraz elektromonter.

W latach 1959 - 63 kształcono wyłącznie w zawodach ślusarz i elektromonter. W latach 1963 - 66 uruchomiono dodatkowo jeden oddział, w którym znaczną grupę stanowiły młodociane pracownice Huty Aluminium zdobywające zawód chemik, a pozostałą grupę - młodociani pracownicy skawińskich zakładów pracy w różnych zawodach. W latach 1966 - 69 oprócz tradycyjnych klas w zawodzie ślusarz - mechanik i elektromonter utworzono jeden oddział w zawodzie laborant - chemik dla młodocianych pracowników różnych zakładów pracy miasta Skawiny.

W roku 1969 powstaje w tym samym budynku i pod tą samą dyrekcją Technikum Elektryczne (5-letnie na podbudowie szkoły podstawowej) kształcące techników elektryków o specjalności „maszyny i aparaty elektryczne”

oraz techników elektroników o specjalności „elektryczna i elektroniczna automatyka przemysłowa”.

W roku szkolnym 1970/71 Zasadnicza Szkoła Zawodowa zaczyna kształcić dodatkowo w zawodzie tokarz. W roku 1971 pod tą samą dyrekcją rozpoczyna swoją działalność Średnia Szkoła Zawodowa przemianowana po niespełna roku na Liceum Zawodowe. Pierwszy rocznik uczniów tej szkoły kształcono w zawodach elektromechanik urządzeń przemysłowych, a następnie w zawodzie mechanik obróbki skrawaniem. Placówka nosząca od 1972 roku nazwę Zespół Szkół Elektryczno - Mechanicznych otwiera z dniem 1 września 1972 r. Wydział Doksztalający Zasadniczej Szkoły Zawodowej, w którym rozpoczyna kształcenie młodocianych pracowników w zawodzie ciastkarz - cukiernik. Stało się to pod naporem Skawińskich Zakładów Koncentratów Spożywczych, które bardzo mocno rozbudowały wówczas wydział pieczywa cukierniczego.

W roku 1974 Zasadnicza Szkoła Zawodowa zaczyna kształcić młodocianych pracowników krakowskiego Elektromontażu nr 1 w zawodzie elektro - monter.

Z dniem 1 września 1975 r. powstaje Technikum Elektryczne dla Pracujących (3-letnie na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej) kształcące techników elektryków o specjalności maszyny i aparaty elektryczne. W rok później zostaje ono przemianowane na Technikum Elektryczno-Mechaniczne dla Pracujących kształcące nie tylko techników elektryków, lecz również techników mechaników o specjalności obróbka skrawaniem.

W roku 1975 w ramach Zespołu Szkół zostaje otwarta jeszcze jedna jednostka pedagogiczna, mianowicie Szkoła Przyspasabiająca do Zawodu, dwuletnia, przeznaczona dla tych, którzy mając co najmniej 15 lat życia zdołali ukończyć zaledwie sześć lub siedem klas szkoły podstawowej. Chłopców zaczęto kształcić w tej szkole w zawodzie tokarz, a dziewczęta w zawodzie kucharz. Również w roku 1976 z inicjatywy Zakładu Doświadczalnego przy Hucie Aluminium w Skawinie oraz Spółdzielni Imago Artis w Krakowie Zasadnicza Szkoła Zawodowa zaczęła kształcić młodocianych pracowników różnych zakładów państwowych, spółdzielczych i prywatnych w zawodzie jubiler.

W roku szkolnym 1977/78 z inicjatywy Elektrowni „Skawina” oraz Skawińskich Zakładów Materiałów Ogniotrwałych zaczęto kształcić w Zasadniczej Szkole Zawodowej młodocianych pracowników w zawodzie mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych. Od września 1978 roku pod naciskiem władz politycznych i administracyjnych miasta, które chciały uwolnić jak

największą liczbę młodzieży skawińskiej od trudów dojazdu do Krakowa, uruchomiono w Zasadniczej Szkole Zawodowej znowu oddział wielozawodowy, tym razem przeznaczony nie tylko dla dziewcząt i chłopców odbywających naukę zawodu u prywatnych majstrów, lecz przede wszystkim w zakładach państwowych i spółdzielczych.

W roku 1979 po konsultacji z zakładami pracy i władzami miasta zmieniono kierunek kształcenia w Liceum Zawodowym z mechanicznego na handlowy. Równocześnie w Zasadniczej Szkole Zawodowej rozpoczęto kształcenie w zawodzie sprzedawca oraz w zawodzie kierowca-mechanik pojazdów samochodowych. W Szkole Przspasabiającej do Zawodu zaczęto stopniowo rezygnować z kształcenia tokarzy na rzecz ślusarzy. W roku 1980 rozpoczęło działalność Policealne Studium Zawodowe kształcące techników mechaników o specjalności budowa maszyn. Dwa lata później to jest w roku 1982 rozpoczęto kształcenie techników ekonomistów w Liceum Ekonomicznym dla Pracujących na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej. W tymże roku w technikum dla pracujących zmieniono specjalność z obróbki skrawaniem na budowę maszyn pod wpływem interwencji skawińskich zakładów pracy.

Z powyższych rozważań wynika, że nie licząc klas wielozawodowych w skawińskiej szkole kształcono w następujących 22 zawodach: krawiec, ślusarz-maszynowy, ślusarz-budowlany, elektromechanik urządzeń przemysłowych, hutnik aluminium, elektromonter, elektroenergetyk, elektromechanik, ślusarz-mechanik, laborant-chemik, technik elektryk, tokarz, mechanik obróbki skrawaniem, ciastkarz-cukiernik, złotnik-jubiler, kucharz, technik mechanik, mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, sprzedawca-magazynier, sprzedawca, kierowca-mechanik pojazdów samochodowych, technik ekonomista. Zawody te można zgrupować w 8 kierunkach kształcenia: mechaniczny, elektryczny, elektroniczny, spożywczy, ekonomiczny, chemiczny, komunikacyjny, mechaniki precyzyjnej. Od 1925 do 1969 r. w placówce funkcjonował jeden typ szkoły, w latach 1969 - 1971 - dwa typy szkół, w latach 1971 - 75 - trzy typy szkół, od 1980 - 1985 - sześć typów szkół.

W latach od 1925 do 1963 liczba oddziałów w szkole wahała się w granicach od dwóch do sześciu, w latach 1963 - 69 wynosiła siedem, w roku szk. 1969/70 wynosiła osiem, w roku szk. 1970/71 - 12, w roku szk. 1971/72 - 21, w roku szk. 1972/73 - 25, w roku szk. 1973/74 - 28, w roku szk. 1974/75 - 29, w roku szk. 1977/78 - 34, w roku szk. 1981/82 - 38, w roku szk. 1984/85 - 42.

2. Baza materialna

Z kroniki szkolnej założonej przez dyrektora szkoły Franciszka Czajkowskiego wynika, że skawińska szkoła zawodowa w latach 1925 - 28 korzystała z budynku szkoły powszechnej, w latach 1928 - 31 mieściła się w magistracie oraz w budynku sądowym, a od 1931 do 1947 roku w suterrenach nowego gmachu szkoły podstawowej nr 1. Nauka odbywała się wieczorami, stąd popularnie nazywano szkołę zawodową „wieczorówką”. Od marca 1947 r. szkoła posiadała własny budżet. Dotychczas była finansowana łącznie ze szkołą podstawową.

W lipcu 1947 r. przystąpiono do kapitalnego remontu i gruntownej przeróbki części budynku posądowego. Parterowy budynek przy ul. Żwirki i Wigury zaczęto przystosowywać do potrzeb Publicznej Średniej Szkoły Zawodowej. „Przerobiono - pisze Franciszek Czajkowski w „Kronice” - izby mieszkalne na sale lekcyjne, przebito wzdłuż budynku korytarz, przeprowadzono wodociąg i kanalizację, dobudowano nowe splekiwane ustępy”.

Uzyskanie budynku oraz kredytów na przeróbkę - czytamy dalej w „Kronice” - jak również szybkie wykończenie robót zawdzięczać należy zapobiegliwości dyrektora szkoły (Franciszka Czajkowskiego), życzliwemu i obywatelskiemu stanowisku Miejskiej Rady Narodowej i Zarządu Miejskiego w Skawinie. Przewodniczącym Miejskiej Rady Narodowej był wówczas dr Eugeniusz Pajak, burmistrzem Feliks Pajakowski. Naukę we własnym budynku rozpoczęto 13 września 1948 roku. W nowym budynku przerobionym i wyremontowanym kosztem około półtora miliona złotych, uzyskano trzy duże sale lekcyjne, długi korytarz, kancelarię, szatnię i mieszkanie dla tercjana. Całkowity remont wewnętrzny został zakończony w styczniu 1949 roku. Uporządkowanie pdwórza, ogrodzenie, założenie zieleńców przy wielkim nakładzie pracy samych uczniów ukończono dopiero w maju 1949 r.. W roku 1948/49 powiększono bibliotekę szkolną do 260 tomów i uzyskano znaczną ilość pomocy naukowych.

Kolejny dyrektor Bronisław Pabis stwierdza w „Kronice”, iż w roku szk. 1949/50 warunki lokalowe nie odpowiadały potrzebom szkoły. Klas (sal lekcyjnych) było w tym roku trzy, z czego jedna musiała być przeznaczona na warsztaty krawieckie.

W roku szkolnym 1950/51 zorganizowano warsztaty mechaniczne, które przez pierwszy rok pracowały w bardzo skromnych warunkach lokalowych, gdyż dopiero 13 stycznia 1951 roku szkoła otrzymała w drugiej części budynku 9 pokoi (sal) po ustępującym Sądzie Grodzkim, które to pomieszczenia

miały być przeznaczone na warsztaty szkolne, lecz dopiero po gruntownej przeróbce w czasie ferii letnich w 1951 roku. Już jednak w roku szk. 1950/51 otrzymano niezbędne maszyny do obróbki metali, 8 stołów ślusarskich posiadających 48 stanowisk, a Komitet Rodzicielski zakupił dużą wiertarkę elektryczną, 35 imadeł stołowych oraz część narzędzi potrzebnych do obróbki metali.

W roku 1959 - jak pisze w „Kronice” Piotr Luty - park maszynowy warsztatów szkolnych liczył: 4 tokarki, 1 frezarkę, 1 strugarkę, 1 ostrzałkę i 4 wiertarki. Oprócz tego zorganizowano we własnym zakresie pracownię elektryczną z pełnym wyposażeniem w urządzenia i przyrządy do realizacji programu zasadniczej szkoły zawodowej. Dużą pomoc w tym przedsięwzięciu okazały Huta Aluminium i Elektrownia. Szkoła, która posiadała tylko 3 sale lekcyjne, wygospodarowała w roku 1959 jeszcze dwie: jedną z biura warsztatowego, które przeniesiono do części budynku przeznaczonego na warsztaty mechaniczne, a drugą w dawnym mieszkaniu woźnego, który otrzymał przydział mieszkania w budownictwie komunalnym. Budynek szkolny został w 1959 roku częściowo wyremontowany kosztem 150 tysięcy złotych. Elewację zewnętrzną, w wyniku starań dyrekcji szkoły, doprowadziła do właściwego wyglądu Elektrownia „Skawina”. Rok wcześniej, to jest w 1958 roku, ogrodzono teren szkolny.

W kwietniu 1961 roku Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Skawinie podjęło uchwałę o lokalizacji budynku nowej szkoły zawodowej, gdyż Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego otrzymało na ten cel kredyty. Dokładniejszych uzgodnień w sprawie nowego obiektu szkolnego mającego pomieścić technikum elektryczne, zasadniczą szkołę zawodową, warsztaty szkolne, internat, dokonano dopiero w jesieni 1963 roku. Postanowiono zlokalizować nową szkołę na granicy Skawiny i Korabnik. Budynek szkolny miał być przeznaczony na 880 uczniów, internat na 150 mieszkańców. W grudniu 1961 roku zostały zatwierdzone założenia programowe nowego obiektu szkolnego. Ostateczne zatwierdzenie planów nastąpiło 17 marca 1965 roku. W kwietniu 1966 r. rozpoczęto uzbrajać teren pod przyszły obiekt szkolny. Prace związane z budową trwały kilka lat i napotykały na różnego rodzaju trudności. W międzyczasie stopniowo przychodziły zamówione elementy wyposażenia przyszłej szkoły, warsztatów i internatu. Były trudności z ich przechowywaniem.

Z dniem 1 września 1969 r. zostało powołane do życia Technikum Elektryczne w Skawinie. Ponieważ na terenie nowego obiektu szkolnego trwały jeszcze prace budowlano-montażowe, więc dwie równoległe klasy pierwsze

technikum w roku szk. 1969/70 uczyły się jeszcze w starym parterowym budynku Zasadniczej Szkoły Zawodowej przy ul. Żwirki i Wigury 7.

Z niecierpliwością czekali wszyscy (nauczyciele i uczniowie) momentu przeniesienia do nowego gmachu. By przyspieszyć ten dzień, młodzież pod opieką nauczycieli pomagała zwłaszcza w ostatnim roku w pracach budowlanych i porządkowych na terenie nowego obiektu szkolnego.

Nadszedł wreszcie dzień 15 czerwca 1970 roku. Z wielką radością młodzież pod opieką ówczesnych nauczycieli przeniosła dokumentację szkolną i niezbędne pomoce naukowe do nowego obiektu szkolnego oddalonego od „starej szkoły” o około 10 minut drogi. Od 16 czerwca 1970 roku zajęcia już odbywały się w nowej szkole. Komisyjne przyjęcie obiektu nastąpiło 30 czerwca tegoż roku, a uroczystość oficjalnego przekazania szkoły przez najwyższe władze ówczesnego województwa krakowskiego nastąpiła 10 października 1970 roku.

W nowym budynku szkolnym przy ul. Polnej 7 (obecnie Kopernika 13) na trzech kondygnacjach (parter i dwa piętra) znajduje się: sala gimnastyczna z szatniami, natryski z pomieszczeniami na sprzęt sportowy, 20 sal lekcyjnych, które przeznaczono na pracownie lub klasopracownie oraz na bibliotekę szkolną, 12 zapleczy na pomoce naukowe, gabinet lekarski, gabinet stomatologiczny oraz 9 pomieszczeń biurowych.

W momencie otrzymania nowego obiektu szkolnego poszczególne sale lekcyjne wyposażone były w stoliki, krzesła i tablice szkolne. W pięciu salach znajdowały się meblościanki z pomieszczeniami na pomoce naukowe. Urządzona była również pracownia chemii. Wszystkie pozostałe pracownie i klasopracownie urządzono systematycznie w latach następnych, przeznaczając na ten cel przede wszystkim środki z budżetu szkoły, środki za wynajem pomieszczeń szkolnych oraz wykorzystując do tego celu w maksymalnym stopniu prace dyplomowe uczniów technikum młodzieżowego oraz słuchaczy technikum dla pracujących. Niektóre elementy otrzymano nieodpłatnie od zakładów pracy lub zakupiono z funduszy Komitetu Rodzicielskiego.

W sześćdziesiątym roku swego istnienia, to jest w roku szkolnym 1984,85, szkoła posiada następujące pracownie: maszyn elektrycznych, elektroniki i automatyki, elektryczną, chemiczną i technologii ciastkarstwa, salę gimnastyczną, studio radiowo - telewizyjne z telewizją w obwodzie zamkniętym oraz następujące klasopracownie: technologii metali, maszynoznawstwa, urządzeń elektrycznych, podstaw elektrotechniki, elektroniki, automatyki, rysunku zawodowego, przedmiotów ekonomicznych, fizyki, przysposobienia obronnego, historii, języków obcych, dwie klasopracownie matematyki i dwie języka polskiego. Biblioteka szkolna posiada 15.805 tomów.

W roku szkolnym 1974/75 z części olbrzymiego hallu na parterze zorganizowano świetlicę szkolną z zapleczem kuchennym do wydawania drugich śniadań.

O dynamicznym rozwoju bazy dydaktyczno - wychowawczej szkoły świadczą następujące cyfry porównawcze: majątek szkoły wynosił w r. 1964 - 360326 zł, w r. 1974 - 20.688.159 zł a w r. 1984 - 102.026.117 zł. Wartość księgozbioru szkolnego w r. 1974 wynosiła 100.757 zł a w r. 1984 656.680 zł. Wartość pomocy naukowych do wychowania fizycznego, turystyki i sportu wynosiła w r. 1964 - 11 957 zł, w r. 1974 - 124.571 zł, a w r. 1984 - 748.345 zł (m.in. 66 par nart). Wartość pomocy do zajęć pozalekcyjnych i świetlicowych wynosiła w r. 1974 - 65.760 zł, a w r. 1984 - 520.327 zł, w tym 42 instrumenty muzyczne. W drugiej połowie lat 70-tych wyasfaltowano boisko do piłki siatkowej i koszykówki, a następnie wyasfaltowano i oświetlono boisko do piłki ręcznej, wyposażając je w trybunę polową.

Warsztaty szkolne posiadają do realizacji procesu szkoleniowo - produkcyjnego następującą bazę: dwie hale do obróbki ręcznej, jedną halę obróbki mechanicznej, jedną halę remontową, kuźnię, spawolnię, rozdzielnię robót i kontrolę jakości, trzy pomieszczenia przeznaczone na warsztat elektryczny oraz jedno pomieszczenie przeznaczone na warsztat elektroniczny. Wartość majątku warsztatowego na koniec 1984 r. wynosiła 17. 155.844 zł. W warsztatach szkolnych znajduje się 190 stanowisk uczniowskich. Do dyspozycji nauczycieli i uczniów jest 31 tokarek, 4 strugarki, 4 frezarki 14 różnych szlifierek, 10 różnych wiertarek, 2 paleniska kowalskie, 2 prasy mimośrodowe, 1 młot sprężynowy, 1 zgrzewarka elektryczna, 2 piece hartownicze, 3 spawarki wirowe, 2 spawarki transformatorowe, 80 imadeł zainstalowanych przy stołach ślusarskich oraz 50 stanowisk roboczych w warsztacie elektrycznym i elektronicznym.

W internacie znajduje się 40 pokoi sypialnych (cztero - lub pięcioosobowych), 4 sale do nauki własnej, klub Młodzieżowej Rady Internatu, czytelnia, radiowęzeł oraz pomieszczenia do działalności następujących sekcji: fotograficznej, gospodarczej, plastycznej, radiowęzła. Znalazło się też miejsce na na harcówkę oraz na świetlicę. Z pomieszczeń gospodarczych internatu na uwagę zasługuje jadalnia, obszerna i dobrze wyposażona kuchnia z olbrzymim zapleczem, pralnia oraz prasownia. Majątek ruchomy internatu wynosi 4.738.068 zł.

3. Kadra nauczycielska

W okresie od 1925 do 1947 roku skawińska szkoła zawodowa nie miała ani jednego etatowego nauczyciela. Zajęcia dydaktyczne prowadzili nauczyciele szkół podstawowych. Również kierownictwo sprawował kierownik czy dyrektor szkoły podstawowej męskiej. Pierwszym etatowym nauczycielem szkoły, która wówczas nosiła nazwę Publiczna Średnia Szkoła Zawodowa w Skawinie, był Franciszek Czajkowski, który z dniem 1 września 1947 roku został powołany na pierwszego etatowego dyrektora tej szkoły. Od tego roku również szkoła posiadała własny budżet. W roku szkolnym 1947/48 oprócz dyrektora Czajkowskiego w szkole pracuje jeszcze dwóch pełnozatrudnionych nauczycieli, a to Karol Wesółowski oraz Marian Paczos. W niepełnym wymiarze - jak czytamy w kronice - zajęcia dydaktyczne w tymże roku prowadzili: Antoni Kaczmarczyk, ks. Stanisław Czekaj, Julian Jaraczewski, Zofia Dulowska dyrektorka Szkoły Podstawowej nr 2 Żeńskiej w Skawinie, mgr Władysław Wyrwa, Włodzimierz Doskocz, Stanisław Obtulowicz.

W 1949 roku dotychczasowy dyrektor Franciszek Czajkowski przechodzi do pracy w Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego, a kierownictwo szkoły obejmuje Bronisław Pabis.

W 1949 roku powstało stanowisko kierownika warsztatów. W 1970 roku po wprowadzeniu się do nowego obiektu szkolnego utworzono etat zastępcy dyrektora d/s pedagogicznych, zastępcy dyrektora d/s administracyjnych, kierownika internatu, nauczyciela - bibliotekarza szkolnego oraz 3 etaty wychowawców internatu. W związku z rozwojem warsztatów szkolnych w roku 1971 utworzono etat zastępcy kierownika warsztatów szkolnych.

Na skutek wzrostu liczby oddziałów i typów szkół wprowadzono w 1975 r. drugi etat zastępcy dyrektora d/s pedagogicznych. W celu rozwoju zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz intensyfikacji wychowania kulturalnego młodzieży, wprowadzono w roku 1976 etat kierownika świetlicy (rekreacyjno-wychowawczej) oraz etat wychowawcy świetlicy. W 1975 r. po raz pierwszy zatrudniono pedagoga szkolnego, a w 1978 r. utworzono drugi etat nauczyciela bibliotekarza. W związku z dynamicznym rozwojem pracowni i klaso-pracowni (zwłaszcza elektrycznych i elektronicznych) wprowadzono w 1977 r. etat kierownika laboratorium.

Na skutek dalszego wzrostu liczby oddziałów i kierunków kształcenia od 1980 roku utworzono trzeci etat zastępcy dyrektora d/s pedagogicznych, a od 1 sierpnia 1984 r. etat kierownika wydziału ZSZ dla młodocianych pracowników.

W jubileuszowym 1984/85 roku szkolnym zatrudnionych było 75 nauczycieli i wychowawców w pełnym wymiarze godzin oraz 18 w niepełnym wymiarze godzin. Łącznie 93 osoby zajmowały się kształceniem i wychowaniem młodzieży.

Z posiadanych dokumentów wynika, że w ciągu 60 lat istnienia skawińskiej szkoły zawodowej, to jest w okresie od 1925 - 1985 r. pracowało w niej lub nadal pracuje w pełnym wymiarze godzin 223 nauczycieli i wychowawców, a w niepełnym wymiarze godzin 84. Trudno byłoby wszystkich w tym opracowaniu wymienić. Ograniczymy się do zapisania nazwisk tych, którzy w skawińskiej szkole zawodowej przepracowali co najmniej 20 lat spośród 60-ciu jej działalności. Są to: Aleksander Kukła, Piotr Luty, mgr Maria Klus, Jan Gawlik, mgr Stefan Kwietniowski, Włodzimierz Cora, Wiesław Wrześniak, ks. Stanisław Czekaj, Antoni Kaczmarczyk, mgr inż. Franciszek Mirocha, Leon Markowicz.

Sądzymy również, iż czytelnicy wybaczą nam, jeżeli notatkę o kadrze nauczycielskiej zakończymy wzmianką, iż skawińską szkołą zawodową w minionym 60-leciu kierowali w poszczególnych latach następujący dyrektorzy: 1925/26 - Władysław Zieliński, 1926 - 1947 - Leon Markowicz, 1947 - 1949 - Franciszek Czajkowski, 1949 - 1952 - Bronisław Pabis, 1952 - 1954 - mgr Kazimierz Bartyzel, 1954-1974 - Piotr Luty, 1974-1985 - mgr Stefan Kwietniowski.

4. Uczniowie

Liczba uczniów w szkole na przestrzeni 60 lat kształtowała się w granicach od 26 w roku szk. 1933/34 do 1157 w r. szk. 1978/79. Przez 5 lat liczba uczniów w szkole była mniejsza od 50, przez 14 lat mieściła się w granicach od 51 do 100, przez 15 lat od 101 do 200, a przez 9 lat liczba uczniów i słuchaczy była większa od 1000. W ostatnich latach liczba uczniów i słuchaczy utrzymuje się w granicach 950 - 1000.

W latach 1925 - 1949, w których szkoła prowadziła wyłącznie kształcenie ogólnozawodowe, uczniowie w przeważającej większości rekrutowali się z samej Skawiny. I tak na przykład w roku szk. 1926/27 na 27 uczniów 18 było mieszkańcami Skawiny, co stanowi 66,6% a 9 dojeżdżało spoza miasta, co stanowi 33,3%. Z chwilą rozpoczęcia kształcenia w określonych zawodach i uruchomienia warsztatów szkolnych uczniowie rekrutujący się z samej Skawiny stanowili i stanowią mniejszość. I tak np. uczniów mieszkających w Skawinie było w roku szkolnym 1954/55 zaledwie 5%, w roku szkolnym

1955/56 - 21 0/0, w roku szk. 1962/63 - 14 0/0, w roku szk. 1965/66 - 27, ale już w roku szk. 1978/79 - 40 0/0, a w jubileuszowym roku szk. 1984/85 - 48 0/0. Wzrost liczby uczniów i słuchaczy ze Skawiny w ostatnich latach jest wynikiem pracy preorientacyjnej szkoły w najbliższym swoim środowisku, wynikiem wprowadzenia niektórych kierunków kształcenia typowych dla dziewcząt a także skutkiem wzrostu autorytetu szkoły w mieście.

Zdecydowaną większość stanowiła i nadal stanowi młodzież pochodzenia robotniczego i chłopskiego. I tak np. w roku szkolnym 1926/27 z rodzin robotniczych rekrutowało się 48 0/0 uczniów, a z rodzin chłopskich 52 0/0, w r. szk. 1952/53 pochodzeniem robotniczym legitymowało się 57 0/0 uczniów a chłopskim 42 0/0, w roku szk. 1962/63 dzieci robotników było 72 0/0 a chłopów 25 0/0. Wzrost młodzieży pochodzenia inteligenckiego notuje się dopiero w ostatnich latach np. w roku szk. 1978/79 - 15 0/0, w roku szk. 1984/85 - 10 0/0.

Przez pierwszych osiem lat szkoła przeznaczona była wyłącznie dla młodzieży męskiej, co uwidoczniono nawet w nazwie szkoły. W 1933 roku szkoła otrzymuje w swojej nazwie przymiotnik „Koedukacyjna” i rozpoczyna kształcić również dziewczęta. W następnych latach różnie przedstawiało się kształcenie dziewcząt. W okresie, kiedy w szkole realizowane były wyłącznie zawody „ślusarz - mechanik”, „elektromonter” czy „hutnik”, uczniami byli wyłącznie chłopcy. Były to lata pięćdziesiąte i początek lat sześćdziesiątych. W roku 1963 otwarto klasę w zawodzie „laborant chemiczny” oraz klasę wielozawodową. W tych oddziałach pojawiły się dziewczęta po kilkuletniej ich nieobecności w szkole. W następnych latach dziewczęta trafiły do klas w zawodzie elektromonter czy ślusarz - mechanik, a do dziś są w klasach kształcących tokarzy. Znaczny wzrost liczby dziewcząt nastąpił w 1972 roku, kiedy to rozpoczęto kształcić młodocianych pracowników w zawodzie ciastkarz - cukiernik.

W pierwszych latach istnienia Technikum Elektrycznego obserwuje się również spory procent dziewcząt sięgający liczby 22 w niektórych klasach. Wiele dziewcząt wykształciło się również w zawodzie złotnik - jubiler w ZSZ oraz w zawodzie mechanik obróbki skrawaniem w Liceum Zawodowym. Zdecydowanie natomiast zwiększyła się liczba młodzieży żeńskiej w szkole, gdy nie zaniebując kształcenia ciastkarzy, wprowadzono kierunek handlowy i to zarówno do Zasadniczej Szkoły Zawodowej jak i do Liceum Zawodowego.

W roku szkolnym 1984/85 liczba uczennic i słuchaczek wynosiła 415, co stanowiło 42 0/0 liczby kształcącej się młodzieży.

5. Praca dydaktyczno - wychowawcza i opiekuńcza

W latach 1925-1949 szkoła posiadała wyłącznie oddziały wielozawodowe, w których uczono przedmiotów ogólnokształcących i ogólnozawodowych. Na przykład w roku szk. 1925/26 przedmiotami nauczania były: religia, język polski, korespondencja ogólna, krajoznawstwo i geografia gospodarcza Polski, arytmetyka i algebra, kreślenie geometryczne łącznie z geometrią. Ocenie podlegały ponadto: obyczaje, uczęszczanie, postęp ogólny. W latach następnych uczono ponadto rysunku odiecznego, rysunku zawodowego, materiałoznawstwa ogólnego, rachunkowości zawodowej, zasad kalkulacji, higieny.

Od roku 1949 wprowadzano systematycznie poszczególne kierunki kształcenia w danej klasie. Uczono wtedy wszystkich przedmiotów, a więc przedmiotów ogólnokształcących, zawodowych oraz zajęć praktycznych w warsztatach szkolnych, najpierw krawieckich, potem mechanicznych, a w następnej kolejności elektrycznych i elektronicznych. Praktyczną naukę innych zawodów uczniowie pobierali i nadal pobierają w zakładach pracy.

W pierwszych latach istnienia szkoły liczba zajęć dydaktycznych nie przekraczała 12 godzin tygodniowo, a poziom nauczania - jak pisze Franciszek Czajkowski na początku założonej przez siebie „Kroniki - ”był „bardzo niski”. W miarę zatrudnienia etatowych nauczycieli podnoszono stopniowo wymagania i uzyskiwano coraz to lepsze wyniki. Poziom pracy dydaktyczno-wychowawczej wrastał również od momentu wprowadzania określonego jednego kierunku kształcenia w poszczególnych klasach.

Nie sposób w tym opracowaniu przeprowadzić dokładnej analizy pracy z młodzieżą w ciągu 60 lat istnienia szkoły. Ograniczymy się do zwrócenia uwagi na niektóre momenty z życia szkoły świadczące o intensywności tej pracy.

Od lat zwracano uwagę na wychowanie przez pracę i do pracy. Osiągano to między innymi przez prace na rzecz szkoły i środowiska. Z poważniejszych prac wykonanych przez młodzież warto wymienić organizację prawie wszystkich pracowni i klasopracowni w nowym obiekcie szkolnym, budowę boiska do piłki siatkowej, koszykówki i ręcznej, pomoc w elektryfikacji parku miejskiego, pomoc w pracach wykończeniowych przy budowie przychodni rejonowej, hali widowiskowo - sportowej, hali targowej, chodników i parkingów na terenie miasta, pomoc w zbieraniu płodów rolnych w gospodarstwach społecznych i prywatnych, systematyczne prace porządkowe na terenie warsztatów szkolnych i internatu. Okazją do rzetelnej pracy na

rzecz własnej szkoły było przeprowadzenie się we wrześniu 1948 r. do pierwszego własnego budynku przy ul. Żwirki i Wigury, a potem do obecnego kompleksu budynków w czerwcu 1970 r.

Wiele uwagi poświęcono kształtowaniu właściwych postaw obywatelskich. Osiągano to między innymi przez właściwy dobór tematyki godzin wychowawczych, przez realizację ceremoniału szkolnego (zwłaszcza ślubowanie absolwentów na sztandar, realizowany od kilku lat obrzęd „Pasowania na Obywatela”), czynny udział w życiu politycznym i społecznym miasta, udział młodzieży w sesjach rady narodowej, uroczystościach miejskich i zakładowych „spotkania w szkole z władzami miasta, z działaczami politycznymi, z posłami i radnymi względnie z kandydatami na posłów i radnych, organizowanie prelekcji na interesujące młodzież tematy, spotkania z przedstawicielami zakładów pracy.

Znaczny wpływ na przygotowanie młodzieży do życia w społeczeństwie ma jej działalność w organizacjach młodzieżowych. Przez wiele lat organizacją wiodącą na terenie szkoły był Związek Harcerstwa Polskiego, który szczyt swojego rozwoju osiągnął w roku szkolnym 1979/80, kiedy to szczerp „Walterowcy” skupiał w 15 drużynach 375 harcerzy i 21 instruktorów młodzieżowych. Poszczególne organizacje działające na terenie szkoły mogą poszczycić się wieloma ciekawymi formami pracy, których nie sposób tutaj wymienić. Ograniczamy się do informacji, że w roku szkolnym 1984/85 na terenie szkoły działały następujące organizacje młodzieżowe: ZHP - 104 członków, ZSMP - 32 członków, ZMW - 23 członków, TPPR - 222 członków, PCK - 50, PTTK - 128, LOP - 175, SKS - 76, Towarzystwo Przyjaciół Skawiny - 22 członków. Łącznie w organizacjach młodzieżowych na terenie szkoły działało 930 członków co oznacza, że każdy statystyczny uczeń należał do jakiejś organizacji.

Jednym z zadań wiodących szkoły jest od wielu lat wychowanie patriotyczne młodzieży. Wielce przyczynił się do realizacji tego zadania ogłoszony w 1975 r. plebiscyt na wybór Patrona Szkoły. Młodzież zaproponowała na swego bohatera Gen. Karola Świerczewskiego. W ramach przygotowań do uroczystości nadania imienia uczniowie pod opieką nauczycieli przywieźli między innymi ziemię z Baligrodu z miejsca, gdzie zginął tragicznie Generał Walter. Wielkim przeżyciem patriotycznym nie tylko dla młodzieży, ale i dla środowiska była sama uroczystość zorganizowana w dniu 28 marca 1976 r. w 39 rocznicę śmierci Gen. Świerczewskiego, w czasie której akt nadania Szkole Jego Imienia odczytał Wicekurator Oświaty i Wychowania w Krakowie dr inż. Ryszard Bąk, sztandar ufundowany przez Zakłady Pracy miasta Skawiny, Komitet Rodzicielski i pierwszych słuchaczy Technikum

dla pracujących przekazali szkole przewodniczący Miejsko - Gminnego Komitetu Frontu Jedności Narodu mgr Jan Małek, dyrektor Elektrowni „Skawina” inż. Wiesław Ostap oraz przewodniczący Komitetu Rodzicielskiego Stanisław Ciernia, tablicę pamiątkową z popiersiem Świerczewskiego odsłonił I Sekretarz KK PZPR poseł na Sejm mgr Wit Drapich, a otwarcia Izby Pamięci Narodowej dokonał Naczelnik Działu Obronnego Kuratorium płk mgr Hubert Szarejko. Urny z ziemią z różnych pól bitewnych do Izby Pamięci Narodowej przekazali młodzieży członkowie skawińskiego Koła ZBoWiD. Od 1976 r. co roku dzień 28 marca będący rocznicą śmierci Gen. Świerczewskiego jest obchodzony w szkole jako Dzień Patrona Szkoły. Przez szereg lat uczestniczyli w nim towarzysze broni Gen. Waltera z okresu walk w Hiszpanii z przewodniczącym Komisji Dąbrowszczaków ZBoWiD porucznikiem Bolesławem Guzikim. Od roku 1976 prowadzona jest również systematycznie praca z Patronem i sztandarem.

Do celów wychowawczych wykorzystano również uroczystość oficjalnego przekazania nowego obiektu szkolnego w dniu 10 października 1970 roku, kiedy to ówczesny Sekretarz KW PZPR Zdzisław Kitliński w towarzystwie Kuratora Okręgu Szkolnego Krakowskiego dra Czesława Banacha przekazał dyrektorowi Piotrowi Lutemu symboliczny klucz do nowej szkoły.

Apele, wieczornice i akademie z okazji świąt państwowych i rocznic, systematyczne spotkania z członkami ZBoWiD, oficerami i żołnierzami LWP, udział w „dniach otwartych koszar”, rekrutacja do szkół wojskowych, porządkowanie grobów poległych, zaciąganie wart honorowych i składanie kwiatów — to tylko niektóre elementy szeroko rozpracowanego i konsekwentnie realizowanego od lat programu patriotycznego.

Do pełniejszej realizacji wychowania internacjonalistycznego przyczynia się prowadzona od 1976 r. bezdewizowa wymiana doświadczeń z Instytutem Pedagogicznym w Hohenpriessnitz w NRD, kształcącym wychowawców internatów szkół zawodowych. W latach 1974 — 1981 szkoła utrzymywała również kontakt z Klubem Sportowym BSG Motor w miejscowości Lieberkowitz koło Lipska.

Organizowano na terenie szkoły szereg sesji historycznych np. na temat powstania listopadowego, powstania styczniowego, konkurs wiedzy o Świerczewskim czy o Kościuszcze.

Młodzież brała udział w różnego rodzaju konkursach i olimpiadach. Wystarczy wspomnieć, że w roku szkolnym 1984/85 jeden z uczestników Wojciech Baliński został laureatem szczebla centralnego Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, a trzech uczniów technikum znalazło się w pierwszej

dziesiątce laureatów szczebla wojewódzkiego tejże olimpiady. Również w roku szkolnym 1984/85 pięciu uczniów zakwalifikowanych zostało do szczebla okręgowego Olimpiady Fizycznej. Wysokie miejsce zajmowali uczniowie szkoły w Olimpiadzie Wiedzy o Partii, w Ogólnopolskim Konkursie Recytatorskim, w Olimpiadzie Elektronicznej.

Niezależnie od wycieczek w ciągu roku szkolnego oraz takich czy innych rajdów, szkoła od lat organizuje obozy letnie zarówno wędrowne jak i stałe. Od 1975 roku organizowane są również zimowiska dla młodzieży w czasie ferii zimowych oraz wycieczki narciarskie w ciągu roku szkolnego. W 1977 r. zorganizowano obóz w Bugarii na Campingu „Horizont”.

Od wielu lat w centrum uwagi szkoły znajduje się wychowanie przez kulturę i do kultury. Służą temu systematyczne wyjazdy klas do teatrów i muzeów, spotkania z ludźmi teatru w szkole, m. in. z Jackiem Fedorowiczem Anną Dymną, Dorotą Pomykałą, Jerzym Fedorowiczem, Januszem Markowskim i innymi. Od dziesięciu lat co miesiąc odbywają się w szkole audycje umuzykalniające organizowane przez Filharmonię Krakowską. Częstym gościem w świetlicy szkolnej jest Estrada Krakowska serwująca młodzieży różne programy artystyczne. Niezależnie od tego młodzież w ramach zajęć pozalekcyjnych uczestniczy w pracy zespołów artystycznych prowadzonych przez wyspecjalizowanych nauczycieli. Zespoły te nie tylko rozwijają zainteresowania uczniów, lecz również uświetniają uroczystości szkolne i środowiskowe. Do takich zespołów należą m. in. szkolna orkiestra dęta, teatrzyk kukielkowy „Buratino”, zespoły teatralne, zespół kabaretowy, zespół baletowy, zespoły recytatorskie, a od roku pieśni i tańca. Wiele z tych zespołów prezentuje swoje programy dla dzieci przedszkolnych oraz dzieci szkół podstawowych zarówno we własnej świetlicy szkolnej czy sali gimnastycznej, jak i gościnnie w pomieszczeniach odbiorców (przedszkole, żłobek, szkoła podstawowa, świetlica wiejska czy zakładowa). Mają swoją dobrą tradycję również zespoły instrumentalno - wokalne, z których wymienimy zasłużony dla szkoły i środowiska zespół „Logister” w składzie: J. Leś, J. Mirocha, A. Grabiński, M. Jachymczyk, zespół „Dryft” w składzie: A. Blak, A. Czarniewski, J. Gigoń, K. Działek, A. Wasiek, zespół „Znak Zodiaku” czy „Punkt”. W celu rozśpiewania młodzieży od szeregu lat organizowany jest w szkole co roku konkurs „Rozśpiewana klasa”. W roku 1981 jedna z klas technikum zajęła II miejsce w finale wojewódzkim tegoż konkursu, a w roku 1985 jedna z klas zdobyła wyróżnienie i pierwszą nagrodę publiczności również na szczeblu wojewódzkim.

Wiele osiągnięć posiada samorząd szkolny i to zarówno w organizacji życia wewnątrzszkolnego jak i w podnoszeniu kultury młodzieży. Jest on organizatorem wielu dobrze przygotowanych wieczorków, dyskotek oraz

programów artystycznych prezentowanych zarówno swoim koleżankom i kolegom jak i młodzieży z innych szkół. Od kilku lat samorząd organizuje kursy tańca towarzyskiego cieszące się wśród młodzieży dużym powodzeniem, w znacznym stopniu przyczynia się do estetycznego wyglądu szkoły.

Wiele zrobiono w zakresie wychowania zdrowotnego i podnoszenia kultury fizycznej młodzieży. Na początku lat siedemdziesiątych zorganizowano regularne wydawanie drugich śniadań, przyjęto również zasadę, że każdy potrzebujący uczeń może korzystać z obiadów w internacie. W 1975 roku zorganizowano wspólnie z Wojewódzką i Powiatową Stacją Sanitarno - Epidemiologiczną pokaz organizowania drugich śniadań w szkole oraz finał wojewódzki konkursu wiedzy o zdrowiu. W kilka lat później szkoła była organizatorem wojewódzkiej inauguracji Miesiąca Kultury Zdrowotnej. Na początku lat siedemdziesiątych zorganizowano również we własnym zakresie gabinet stomatologiczny i postarano się o etat stomatologa.

Solidnie prowadzone lekcje wychowania fizycznego oraz cieszące się dużym powodzeniem zajęcia rekreacyjno - sportowe przyczyniały się nie tylko do podnoszenia tężyzny fizycznej u ogółu młodzieży, ale również do rozwoju sportu wyczynowego. Dowodem na to jest posiadanie przez szkołę 41 dyplomów, m. in. za zajęcie I miejsca w powiecie krakowskim w piłce siatkowej w rejonie w 1976 r., za I miejsce w piłce siatkowej na ogólnopolskim zgrupowaniu OHP - lato 75, za I miejsce w piłce ręcznej chłopców na szczelbu powiatu w 1973 r. i na szczelbu województwa w 1982 r., za I miejsce w piłce nożnej w 1982 r. w turnieju z okazji 60-lecia TKS Skawinka, za I miejsce na szczelbu wojewódzkim w realizacji zadań „Sztafety Olimpijskiej - Moskwa 80”.

Za swoją działalność Zespół Szkół zdobył w 1976 roku pierwszą nagrodę Ministra Oświaty i Wychowania w ogólnopolskim współzawodnictwie pod nazwą „Klub Otwartych Szkół”, Teatrzyk Kukielkowy „Buratino” zdobył drugą nagrodę, a jeden z uczniów Andrzej Juszczyk — nagrodę indywidualną Ministra za wkład w życie muzyczne szkoły. W uznaniu zasług dla miasta w roku 1976 szkoła otrzymała „Medal 600-lecia Skawiny”. Za całokształt pracy dydaktyczno - wychowawczej, a m. in. za osiągnięcia sportowe Minister Oświaty i Wychowania przyznał szkole w roku 1980 Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Internat szkolny za swoje osiągnięcia otrzymał w 1975 i 1976 r. dyplom Ministra Oświaty i Wychowania za zwycięstwo w ogólnopolskim współzawodnictwie pod nazwą „O tytuł przodującego internatu”, natomiast w latach 1975, 1976, 1977, 1979, 1980 — dyplomy za uzyskanie najwyższej oceny we

współzawodnictwie „O tytuł przodującego internatu” oraz szczególne osiągnięcia w działalności kulturalnej na szczeblu wojewódzkim.

6. Absolwenci

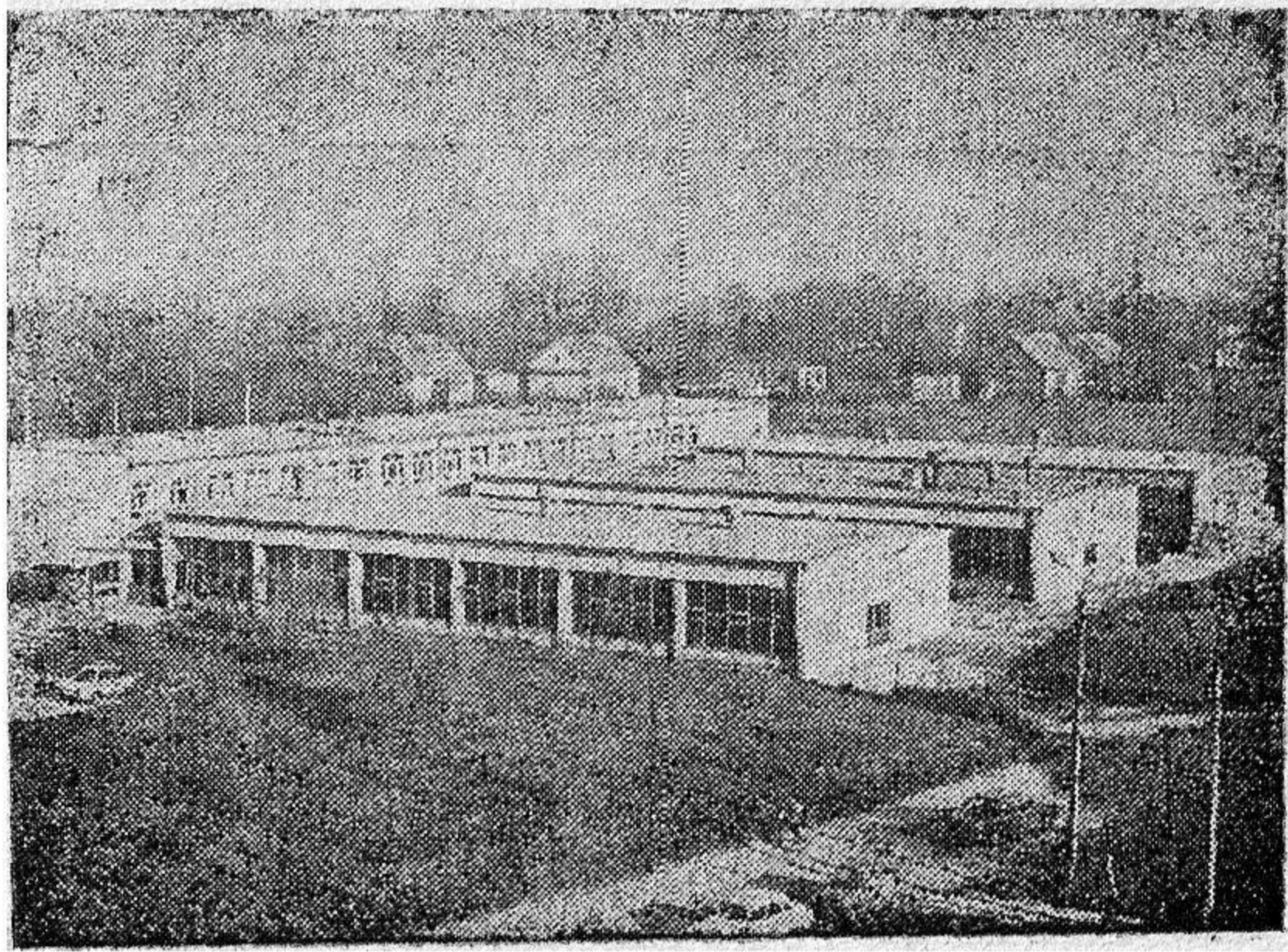
Wymiernym efektem pracy szkoły są jej absolwenci. Pierwsi z nich otrzymali świadectwa ukończenia szkoły w 1927 r. Było ich 16-tu: 2 szewców, 5 stolarzy, 1 rzeźnik, 3 fryzjerów, 3 handlowców, 1 krawiec i 1 piekarz. W następnych latach różnie kształtowała się liczba kończących szkołę: w 1935 roku było ich tylko 4, w 1933 r. tylko 6, w 1963 roku - 49, od 1973 r. liczba absolwentów była większa od 100, a od 1978 roku - większa od dwustu. Najwięcej świadectw ukończenia szkoły wydano w roku 1982, bo aż 290.

W jubileuszowym 1984/85 roku szkolnym szkołę opuściło 274 absolwentów, to jest 32 techników elektryków, 23 techników elektroników, 23 techników mechaników, 11 techników ekonomistów, 21 sprzedawców - magazynierów po liceum zawodowym, 44 sprzedawców, 46 ciastkarzy, 15 ślusarzy - mechaników, 8 tokarzy, 43 elektromechaników i 12 ślusarzy.

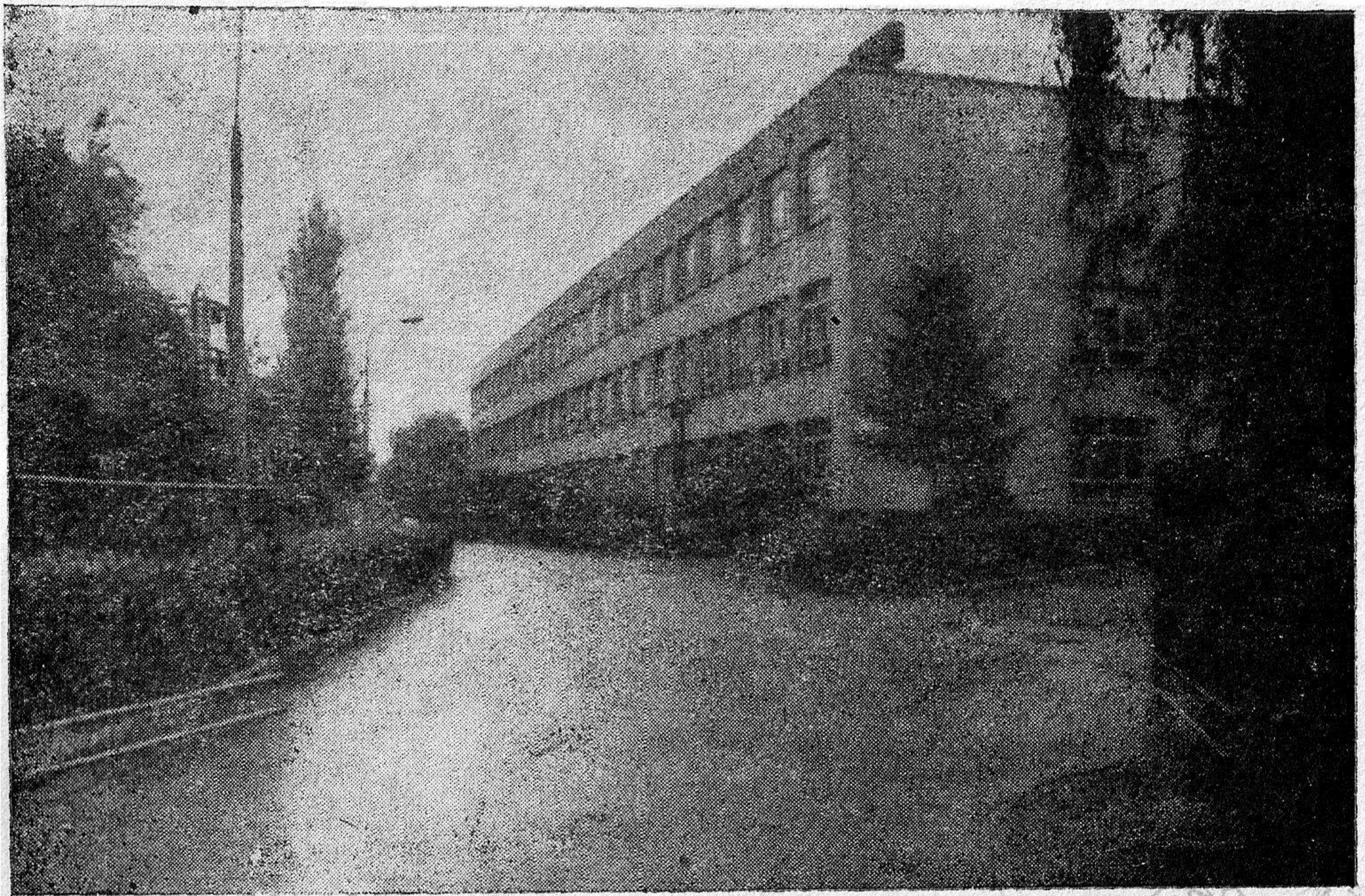
W ciągu 60 lat istnienia placówki Zasadniczą Szkołą Zawodową lub jej równorzędną ukończyło 3397 osób, technikum elektryczne (młodzieżowe) 676 osób, liceum zawodowe - 250, technikum dla pracujących 247 osób, szkołę przysposabiającą do zawodu - 128 i policealne studium zawodowe - 30 osób. Łącznie 4728 osób otrzymało świadectwo ukończenia takiej czy innej szkoły zawodowej w Skawinie.

953 osoby uzyskały tytuł technika. Pierwsza matura miała miejsce w 1974 r. Odtąd do 1985 roku szkoła wydała 736 świadectwa dojrzałości.

Opracował: Stefan Kwietniowski

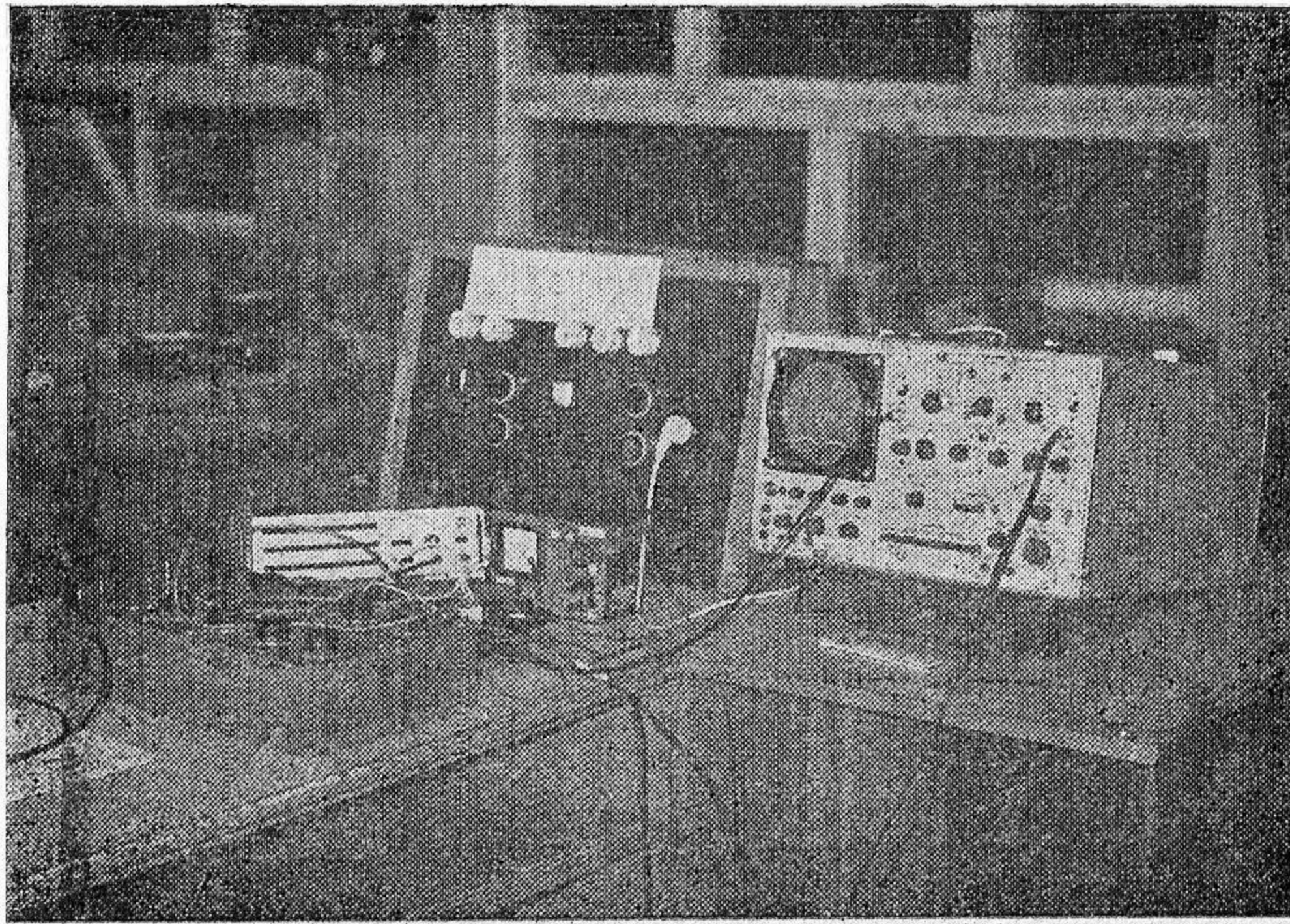

WARSZTATY ZESPOŁU SZKÓŁ

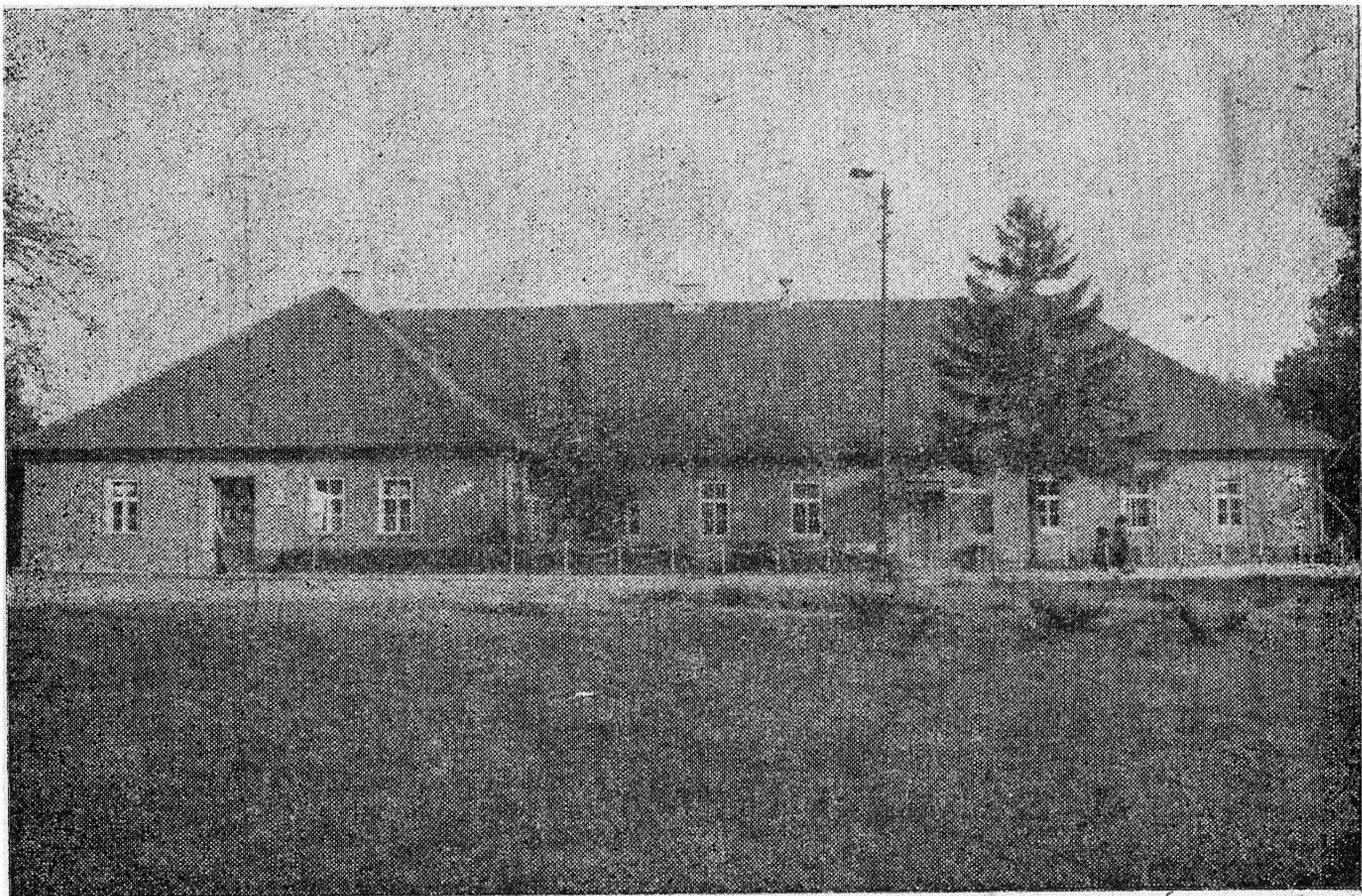

NOWA SZKOŁA URUCHOMIONA W 1970 ROKU

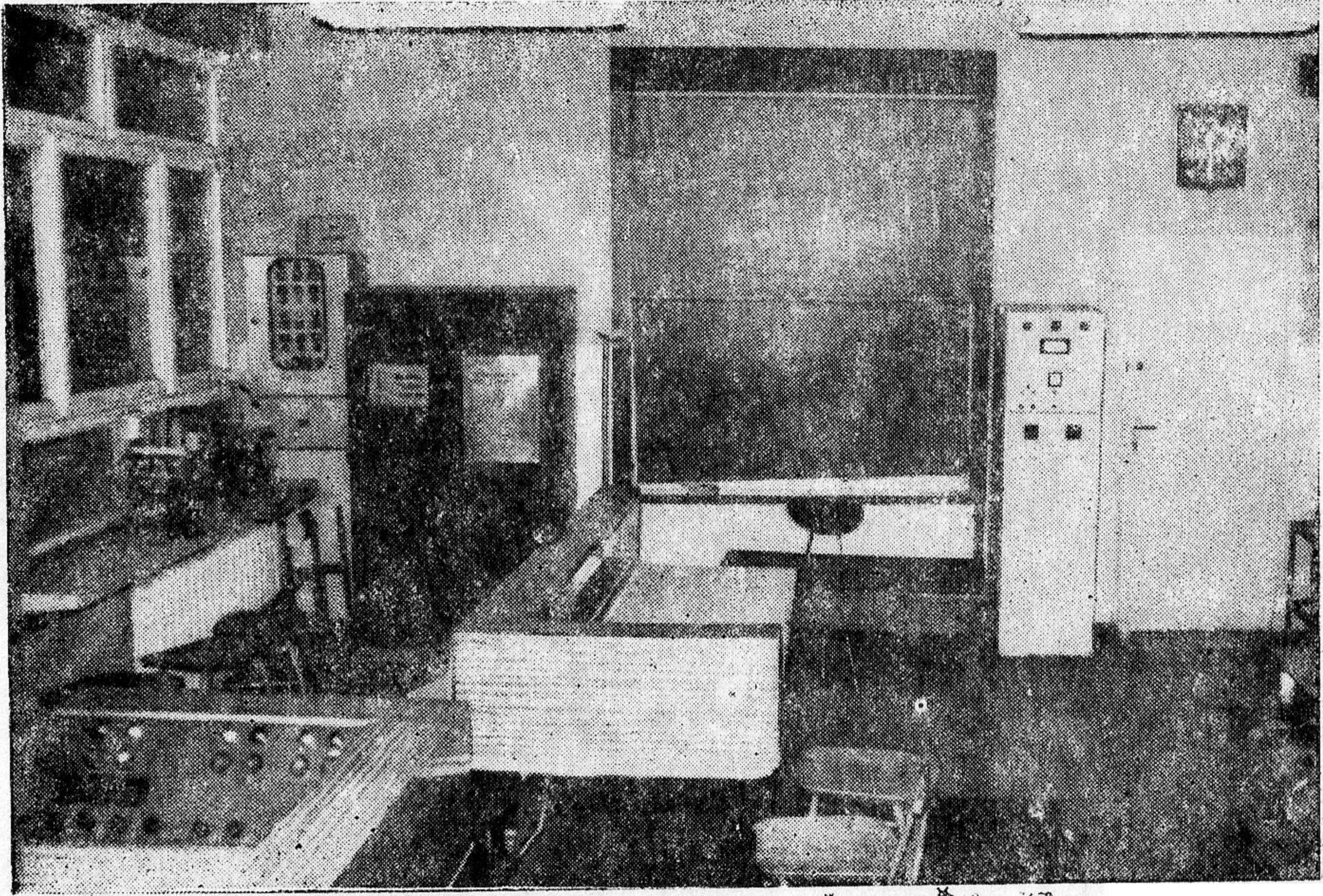

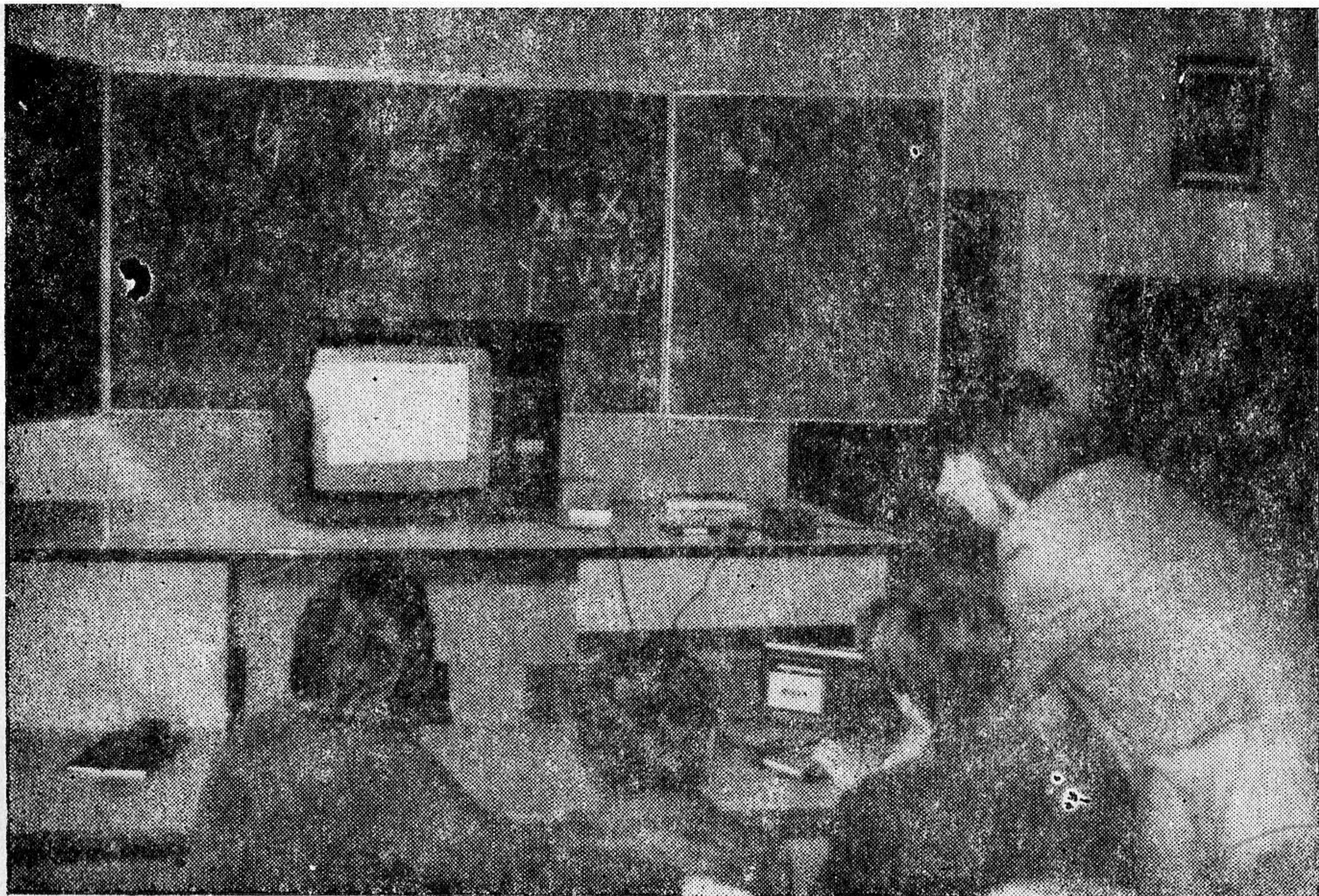
OLIMPIADA ELEKTRYCZNA
STANOWISKO DO POMIARÓW WZMACNIACZY

STARY BUDYNEK SZKOŁY

PRACOWNIA MASZYN ELEKTRYCZNYCH

ZAJĘCIA KÓŁKA KOMPUTEROWEGO

